

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut Puig Castellar
Santa Coloma de Gramenet

QUADERN DE RECUPERACIÓ

1^R ESO

Nom

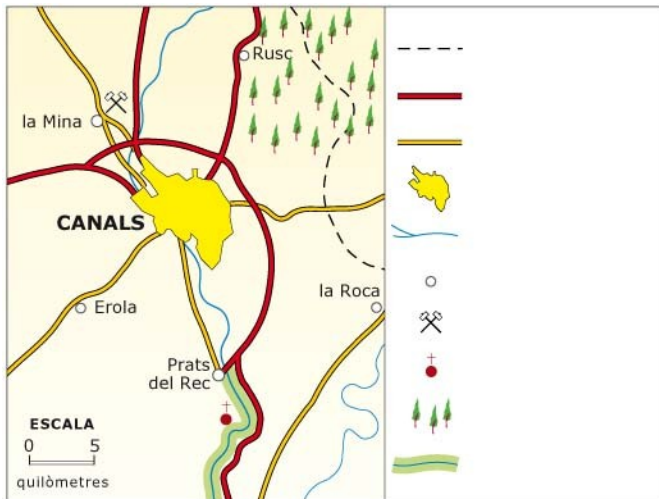
Cognoms

Curs

Professor/a

1. La representació de la Terra

- Quina informació et proporciona la llegenda?
- De quin tipus de mapa es tracta: físic, polític o temàtic?

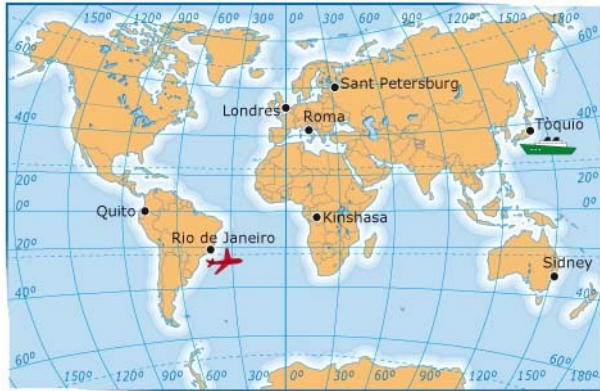
Llegeix les vinyetes.

- Descriu la situació.

- Explica per què a l'estació de salvament necessiten saber les coordenades geogràfiques.

Busca el vaixell perdut en el mapa i completa els textos

- El vaixell perdut és a l'hemisferi ..... i les seves coordenades són ..... Per arribar a la destinació prevista, 20° S i 120° E, s'ha de desplaçar en direcció ..... i vorejar .....
- L'avió que surt a buscar el vaixell perdut és a l'hemisferi ..... i les seves coordenades geogràfiques aproximades són ..... Sortirà, rumb ....., cap al vaixell.

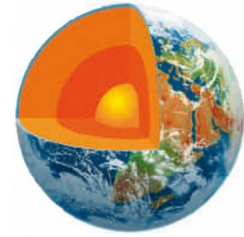
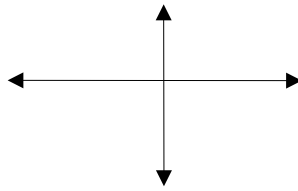
Anota la posició de les ciutats assenyalades en el mapa. Explica en quin hemisferi esta situada cada una.

Vols fer un viatge amb cotxe per Europa. Calcula la distància en línia recta que hi ha en la realitat entre les diferents etapes.

Etapa	Distància en el mapa	Distància en la realitat
Barcelona-París		
París-Berlín		
Berlín-Praga		
Praga-Viena		
Viena-Zagreb		
Zagreb-Atenes		

Ompler els punts cardinals. (Anomena'ls de tres maneres) Explica per què serveixen

2. El relleu terrestre

Completa la taula.

Capes de la Terra	
Nom	Descripció

• És el mateix placa tectònica que continent? Raona la resposta

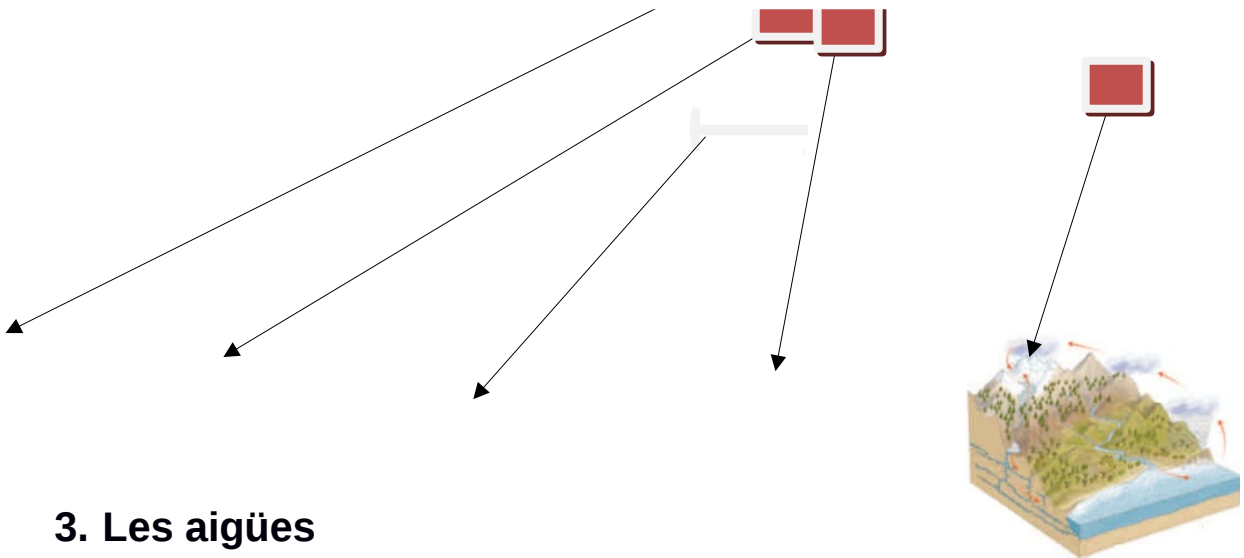
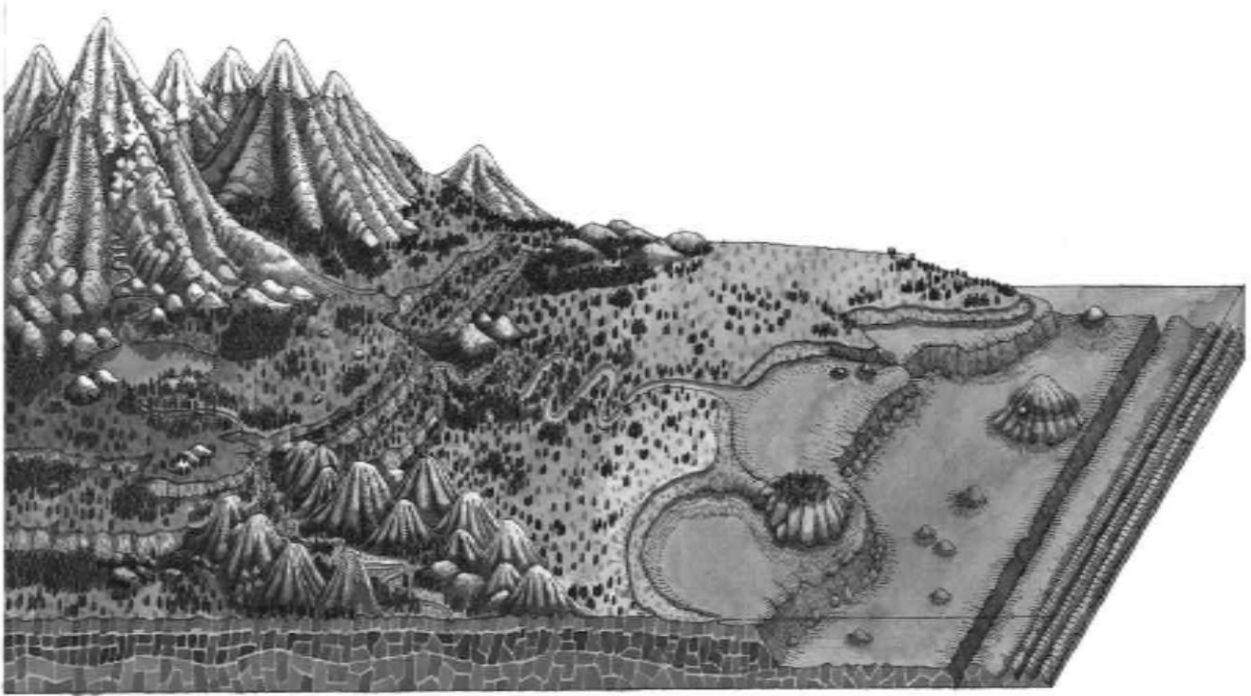
• En què s'assemblen i en què es diferencien una dorsal oceànica i una serralada?

Defineix els termes i les expressions següents: *relleu, serralada, plana, golf, illa, delta, costa alta i costa baixa.*

• Quines forces creen el relleu terrestre?

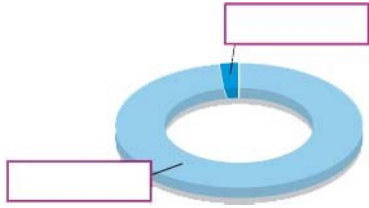
• Quins agents el modifiquen?

- Identifica les formes del relleu que hi apareixen assenyalades.

3. Les aigües

Copia i completa el gràfic amb les paraules *aigües marines* i *aigües continentals* i els percentatges que ocupen.

Explica el cicle de l'aigua.

Què és el cabal d'un riu?

Quan es diu que és regular?

Què són els meandres?

Quina zona del curs d'un riu és millor per a l'agricultura? Per què

Per què es desborden els rius?

Describeu com és un delta. Explica com s'ha format.

Completa la taula.

	Parts d'un riu		
Curs d'un riu			
Característiques			

• Observa el mapa del teu llibre i classifica els mars segons l'oceà a què pertanyen. Continua el text. *Pertanyen a l'oceà Atlàntic els mars...*

• Observa el mapa del teu llibre i classifica els mars segons el continent que banya les seves aigües. Inventa't un text com el de l'activitat anterior.

Com es diuen les aigües que s'infilten en el subsòl?

D'on provenen les aigües subterrànies?

4. El temps i el clima

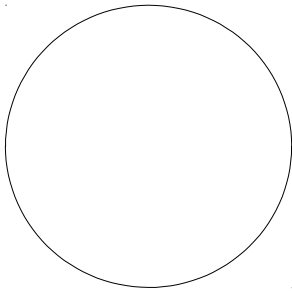
Explica la diferència entre temps i clima.

Què és la temperatura? Com es mesura?

Quina és la diferència entre temperatura mínima, màxima i mitjana mensual?

En funció de quins factors varien, en general, les temperatures?

Enumera i ordena les zones climàtiques de la Terra des del Pol Nord fins al Pol Sud.

És el mateix humitat que precipitació? Raona la resposta

Quines precipitacions sòlides coneixes? I líquides?

Per què plou més a la costa?

Completa el quadre.

	Què és?	Quin temps porta?
Anticicló		
Depressió		

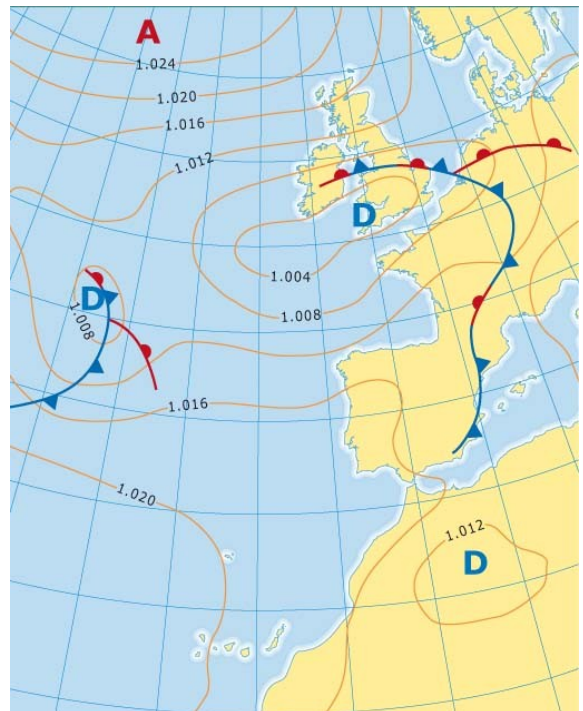
Observa el mapa del temps de la TV o dels diaris i digues i dibuixa quin símbol s'utilitza per representar:

- a) un dia assolellat
- b) un dia ennuvolat
- c) pluja
- d) boira
- e) vent fluix
- f) neu

Observa aquest mapa de superfície.

• Explica què representen els elements següents:

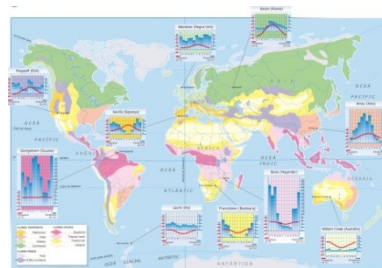
- a) les línies
- b) les lletres A i D
- c) les línies dentades
- d) les xifres

Describeu com serà el temps.

- a) a les zones d'anticicló
- b) a les zones de depressió
- c) a les zones afectades per un front

5. El clima i els paisatges de la Terra

Esmenta les característiques del clima tropical i del clima equatorial.

Com són els rius de la zona equatorial? Per què són així?

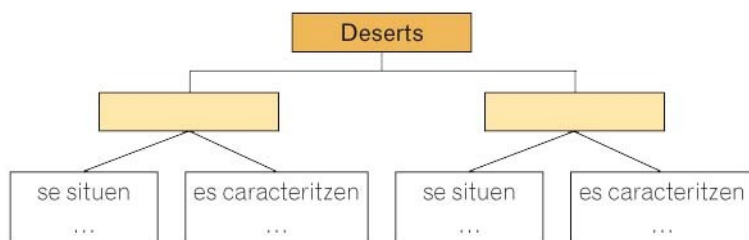
Per què la vegetació és tan abundant a la selva?

Com són els rius de la zona tropical? Per què?

Defineix: duna, uadi, oasi.

Quin és el tret distintiu del clima mediterrani? Com influeix en els rius i en la vegetació?

Omplé l'esquema

Per què hi ha pocs éssers vius als deserts?

Digues les principals característiques dels climes oceànic i continental.

Què és la taigà? I l'estepa?

Què és una landa? On i per què apareix?

En què es diferencien el bosc atlàntic, el bosc mediterrani i el bosc boreal?

Copia les oracions i suprimeix-ne les paraules inadequades.

- El paisatge oceànic s'estén principalment per l'interior / la costa.

- El paisatge continental es dona només a l'hemisferi nord/sud.

Explica amb les teves paraules què són el solell i l'obaga.

Com és la tundra? Per on s'estén?

En què s'assemblen el clima de les zones polars i el de l'alta muntanya? En què es diferencien?

Completa una taula de doble entrada en la qual comparis els diferents paisatges de la Terra.

	Clima	Rius	Vegetació	Fauna	Població
Selva				Abundant. Aus i insectes.	
Sabana			Herbàcia. Bosc en galeria.		
			Escassa. Oasis.		
Oceànic		Regulars. Cabalosos.			
Continental			Bosc boreal. Praderies.		
	Mediterrani.		Variable segons l'altitud.		
Polar			Variable segons l'altitud.	Rens i guineu àrtica.	
Alta muntanya					

Elabora el climograma d'aquest lloc.

	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
T °C	25	25,5	26	26	25,5	25	24,5	24,5	25	24,5	24,5	24,5
P mm	71	89	142	178	152	145	175	165	185	205	183	104

Observa el climograma que has elaborat i respon.

Com són les temperatures: elevades, moderades o fredes?

Quins mesos són els més càlids? I els més freds?

Quina és la temperatura mitjana? Com és l'amplitud tèrmica?

S'hi diferencien estacions?

Suma les precipitacions i calcula'n el total anual. Són gaire abundants?

Com es distribueixen les precipitacions al llarg de l'any?

Classifica el clima a què pertany i justifica la tria.

Climograma

6. El paisatge d'Espanya i Catalunya

Explica els termes *peninsular* i *insular*.

A Espanya hi ha dues depressions. Com són?

Quins territoris formen Espanya? A quins continents són?

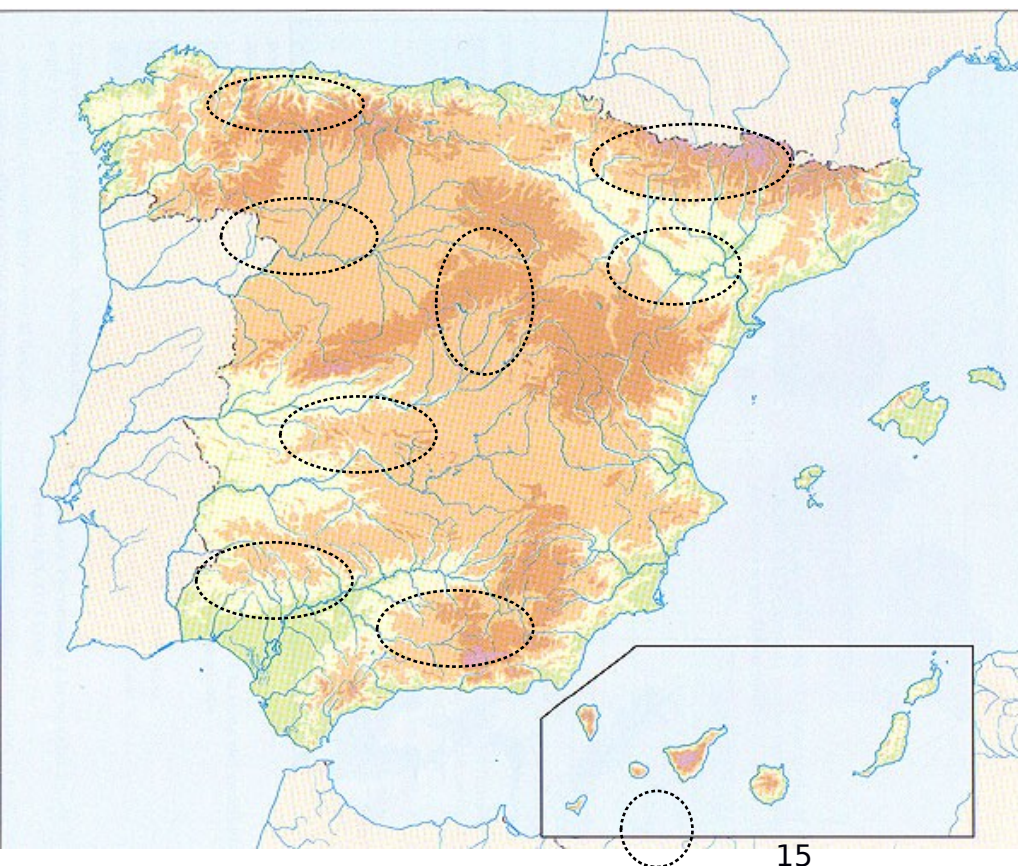
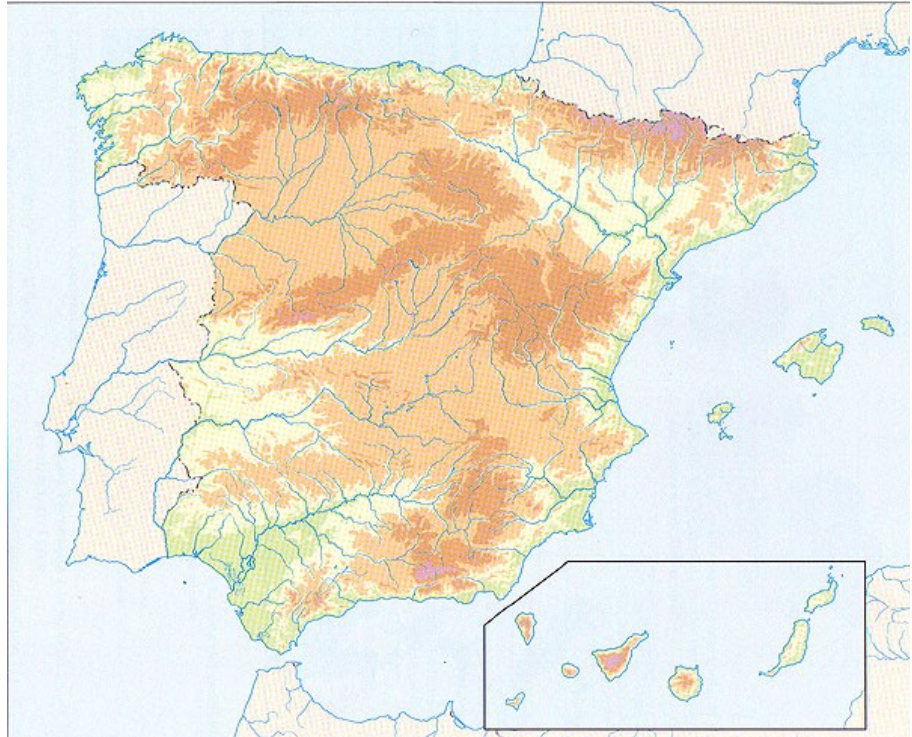
Si viatgessis des del cap de Peñas fins a l'estret de Gibraltar, quines unitats de relleu travessaries?

Ompler l'esquema

Omple els mapes :

1	Segura
2	Duero
3	Ter
4	Guadalquivir
5	Llobregat
6	Nervión
7	Ebre
8	Tajo
9	Guadiana
10	Miño

- Meseta Nord
- Meseta Sud
- Serralada Cantàbrica
- Sistema Ibèric
- Pirineus
- Serralades   Bètiques
- Teide
- Depressió del Guadalquivir
- Depressió d'Ebre

Pirineu axial

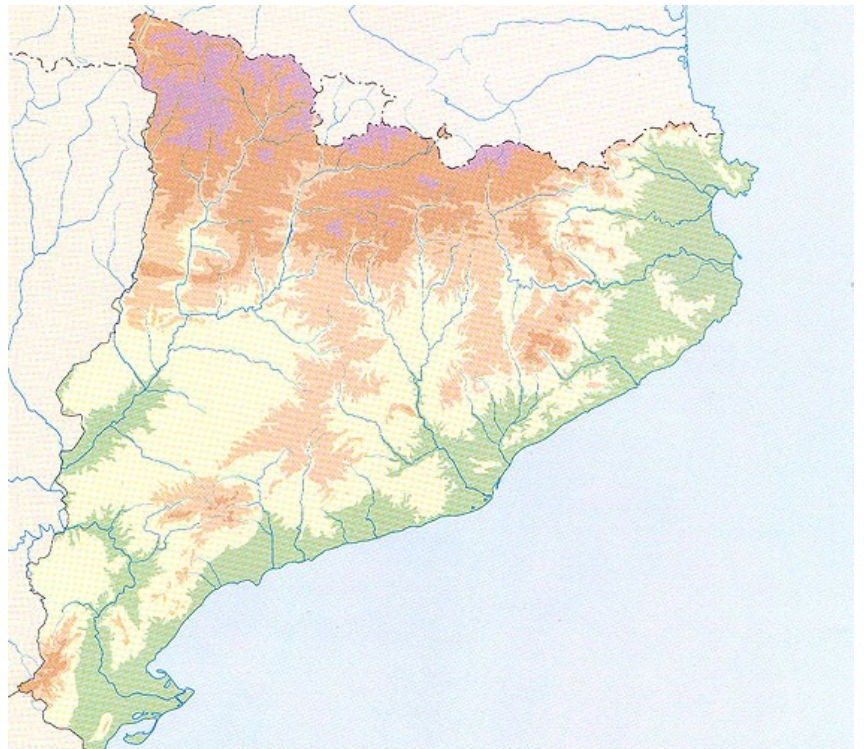
Serralada transversal

Serralada litoral

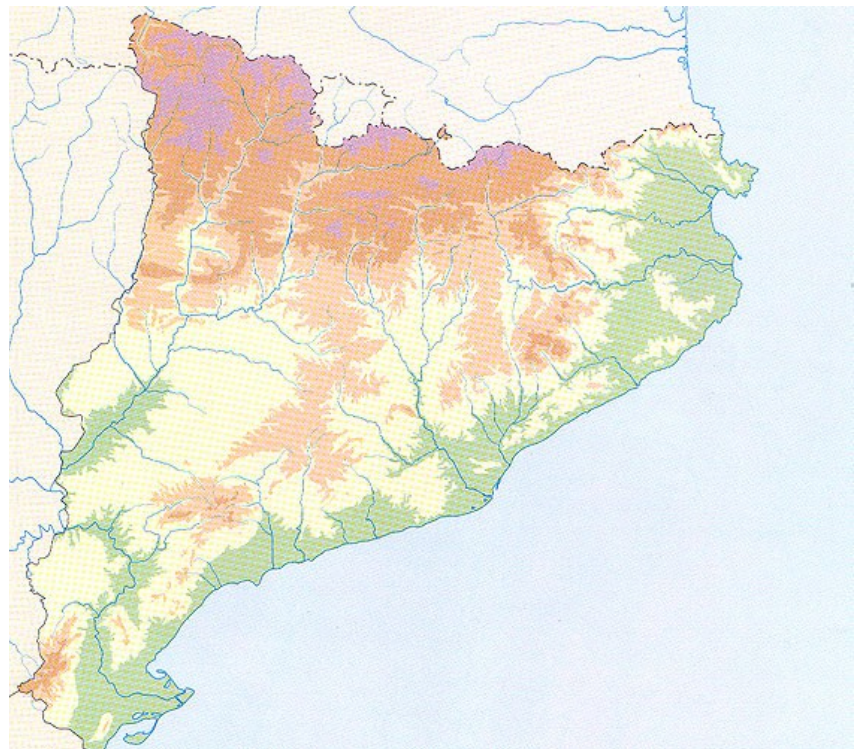
Depressió Central

Plana de l'Empordà

Plana i delta de l'Ebre

La Muga
Gaià
Noguera Ribagorçana
Ebre
Llobregat
Francolí
Fluvià
Segre
Besòs
Noguera Pallaresa
Ter

7. Les persones ens relacionem amb el medi natural

Comprèn els conceptes.

- Què és la sobreexplotació de l'aigua?
- I l'efecte hivernacle?
- Què és la biodiversitat?
- Defineix el desenvolupament sostenible.
- Explica les raons per les quals no s'ha d'extreure tota l'aigua dels aqüífers.
- Per què és un problema que la temperatura del planeta augmenti per l'efecte hivernacle?

8. Els riscos naturals

Quines són les forces internes de la Terra?

- Defineix aquests termes: *magma*, *lava*, *xemeneia volcànica*, *cràter*, *con volcànic*.

b) Escriu el nom dels principals volcans de cada continent.

Continent	Volcans	Continent	Volcans	Continent	Volcans

Continent	Volcans	Continent	Volcans

Explica la diferència entre els termes següents: *hipocentre* i *epicentre*; *onada* i *tsunami*; *sacsejada* i *rèplica*.

Com es diu l'aparell que mesura la magnitud d'un terratrèmol? I l'escala en què es mesura?

Com s'originen els terratrèmols?

On es produeixen la majoria de terratrèmols? Per què?

Què és un huracà? En què s'assembla i en què es diferencia d'una tempesta tropical?

Quines són les característiques principals d'un huracà?

Quins efectes provoca un huracà?

Es pot produir terra endins, un huracà?

Als deserts plou menys de 250 mm anuals. Definiries aquesta situació com a sequera?

9. El paleolític: els nostres avantpassats més remots

Quina és la característica principal de la prehistòria?

En què es diferencien el paleolític, el neolític i l'edat dels metalls?

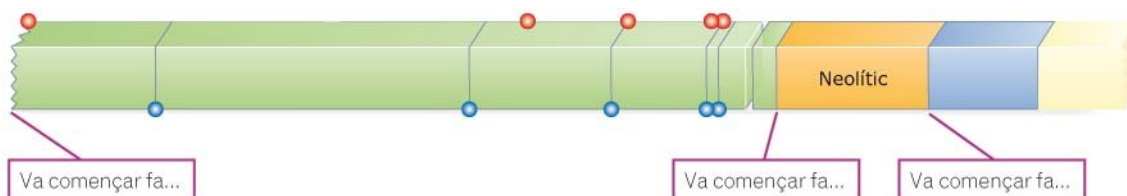
Recorda el nom de les tres etapes en què es divideix la prehistòria i quan van començar.

Paleolític: va començar fa ..... anys.

..... va començar fa ..... anys.

..... va començar fa ..... anys.

Completa la línia del temps. Escribe el nom de les etapes que falten i quan van començar.

Ordena aquestes cinc espècies, de la més antiga a la més moderna: *Australopithecus*, *Homo erectus*, *Homo sapiens sapiens*, *Homo sapiens neanderthalensis*, *Homo habilis*.

Quan va aparèixer l'ésser humà actual? On va aparèixer?

Explica qui era la *Lucy* i per què és famosa.

Omple els quadres

EL PALEOLÍTIC

Època (quan va començar
i quan va finalitzar): .....

.....

Significat del nom: .....

.....

.....

Tret principal: .....

.....

LA VIDA QUOTIDIANA

Organització: .....

.....

Habitatges: .....

.....

Vestit: .....

.....

Creences: .....

Amb quins materials fabricaven eines les persones del neolític?

En quin tipus d'habitatge vivien els nostres avantpassats?

Explica el significat d'aquests termes: esperit, venus, art rupestre.

Observa atentament com era una pintura paleolítica i respon les preguntes

El contorn de l'animal s'ha pintat? De quin color?

- De quin color s'han pintat les potes? I la resta del cos?
- Hi ha representats detalls: ulls, cornamenta...?
- Identifica l'animal representat.
- Es tracta d'una figura aïllada o en forma part d'una escena?
- Per què se suposa que pintaven animals?
- Hi representaven la figura humana?

10.El neolític i l'edat dels metalls

Quan va començar el neolític? Quin fet en marca l'inici?

Anota sis canvis respecte el paleolític.

Per què les persones es van fer sedentàries?

Describeix la vida de cada època .

	Paleolític	Neolític	Edat dels metalls
Economia			
Habitatges			
Eines			
Societat			

Describeix un poblat neolític

Explica el significat dels conceptes següents: edat dels metalls i metal·lúrgia

11.L'antic Egipte

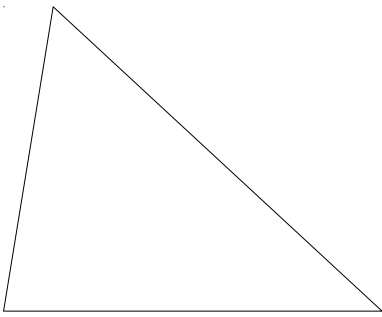
En quin continent se situava l'antic Egipte? En quina zona concreta?

En quines dues grans àrees dividien els egipcis el seu territori? Per què les anomenaven així?

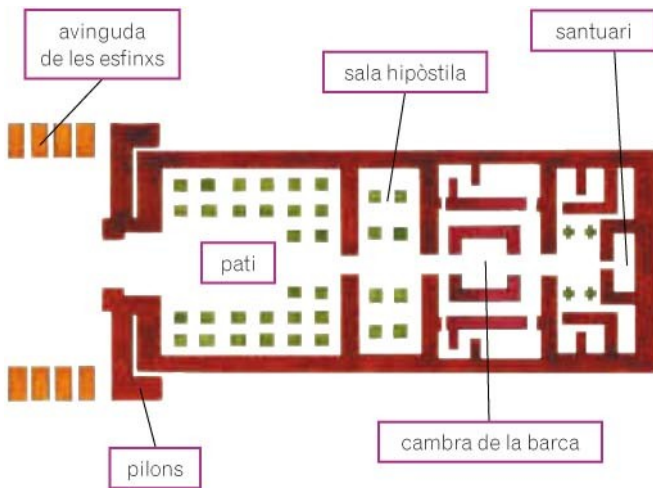
Explica per què la població es concentrava a les ribes del Nil.

Per què diem que sense el Nil Egipte no hauria existit

Completa una piràmide social sobre la població d'Egipte.

Observa el plànol del temple de Khonsu, a Karnak, i respon les preguntes

- Quantes portes d'entrada té aquest edifici?
- Quantes files de columnes hi ha al pati?
- Quina és l'estança més gran?

- A quina part del temple hi ha les parets més gruixudes?
- Quina forma geomètrica té la base sobre la qual s'assenten les esfinxs de l'avinguda d'entrada?
- En quina estança no hi ha cap columna?
- Quines estances tenen sales laterals?
- Podries saber com era el sostre?

Què són les mastabes, les piràmides i els hipogeus?

- En què es diferencien?
- Què és la cambra funerària d'una tomba?
- Explica les diferències entre mòmia, sarcòfag i tomba.
- Com dificultaven els egipcis l'accés a les cambres funeràries?
- Per què ho feien?
- Creus que van tenir èxit?

Imagina que has trobat aquestes tombes. Una pertanyia a un escriba molt ric del faraó i l'altra, a un fuster pobre.

- A qui creus que pertany cada enterrament?
- Quines pistes has utilitzat per saber la professió de cada?
- Qui va ser enterrat en un sarcòfag?
- Podries saber si aquestes persones eren riques o pobres?
Com?

12. La història dels grecs

Escriu on correspongui: C (civilització), E (estat).

? Territoris amb una mateixa cultura i manera de viure.

□ Territoris amb un mateix govern.

On va sorgir la civilització grega?

Quins territoris comprenia?

En quins períodes es divideix la història de Grècia?

Què eren les polis?

Explica les diferències entre una polis democràtica i una d'aristocràtica.

Què és l'«expansió colonial»?

Quin significat té la paraula grega *Empòrion*?

Què pretenien els navegants grecs amb la fundació d'Empúries?

Quines són les característiques de l'època arcaica? Completa.

a) Els grecs es van agrupar en...

b) Van fundar...

Relaciona cada frase amb la guerra que correspongui.

- a) Les polis es van unir per lluitar contra els perses.
- b) Les polis es van dividir en dos bàndols i es van enfrontar entre si.

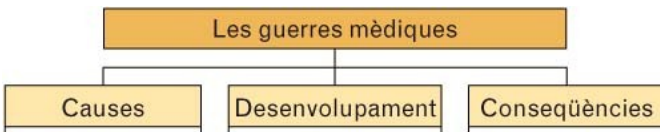
Quina polis va ser la més influent en el segle V aC?

Per què es van enfrontar Atenes i Esparta?

Què va passar a la batalla de Marató?

Quines armes defensives portava un hoplita? I ofensives?

Fes un esquema sobre les guerres mèdiques.

Explica qui va ser Pèricles

Escriu el nom de les etapes de la història de Grècia i situa cada fet a l'època corresponent. Afegeix-hi altres fets que consideris importants.

Època ..... 800 aC-490 aC	Època ..... 490 aC-334 aC	Època ..... 334 aC-30 aC

- Atenes va viure l'època de més esplendor.
- Alexandre el Gran va conquerir l'imperi persa.
- Els grecs es van agrupar en polis.
- Els perses i els grecs es van enfrontar en les guerres mèdiques.
- Filip de Macedònia s'expandeix per Grècia.
- Els grecs van fundar colònies pel Mediterrani.

13. La història dels romans

• En quines etapes es divideix la història de Roma?

Fes una línia del temps de l'Imperi romà.

- Divideix la línia del temps en les etapes següents: monarquia, república i imperi.
- Situa en el lloc corresponent aquests fets: En una línia del temps representem de manera ordenada els esdeveniments que han tingut lloc en un període de temps concret. *Tingues en compte especialment tres aspectes:*
  - La data inicial i final del període històric que cal representar.
  - La divisió proporcional de la línia en anys, dècades, segles..., segons la durada del període escollit.
  - La situació dels fets destacats en ordre cronològic.
    - a) Primera Guerra Púnica.
    - b) Teodosi divideix l'Imperi.
    - c) Fundació de Roma
    - d) August es proclama emperador
    - e) Assassinat de Cèsar.
    - f) Caiguda Imperi romà d'occident

Un dels millors exemples de còmic de tema històric són les aventures dels gals Astèrix i Obèlix. Aquests personatges resisteixen en el seu poblat la invasió de les legions romanes capitanejades per Juli Cèsar.

9. Observa la vinyeta. Després, respon les preguntes.

- En quina època creus que passa ?
- Creus que estan ben reflectits els uniformes dels legionaris?

Vinyeta procedent d'*Astèrix a Hispània*

10 • Com es dividia la societat romana?

• Què era un patrici? I un plebeu?

• Quines diferències hi havia entre els ciutadans i els no ciutadans?

• I entre un llibert i un esclau?

• Què van ser les guerres púniques? Quins es van enfrontar?

• Quina forma de govern va substituir la república? Descriu-ne les característiques.

• Busca les dades principals de la vida d'Anníbal, Espàrtac, Cèsar i August. Redacta'n unes biografies breus.

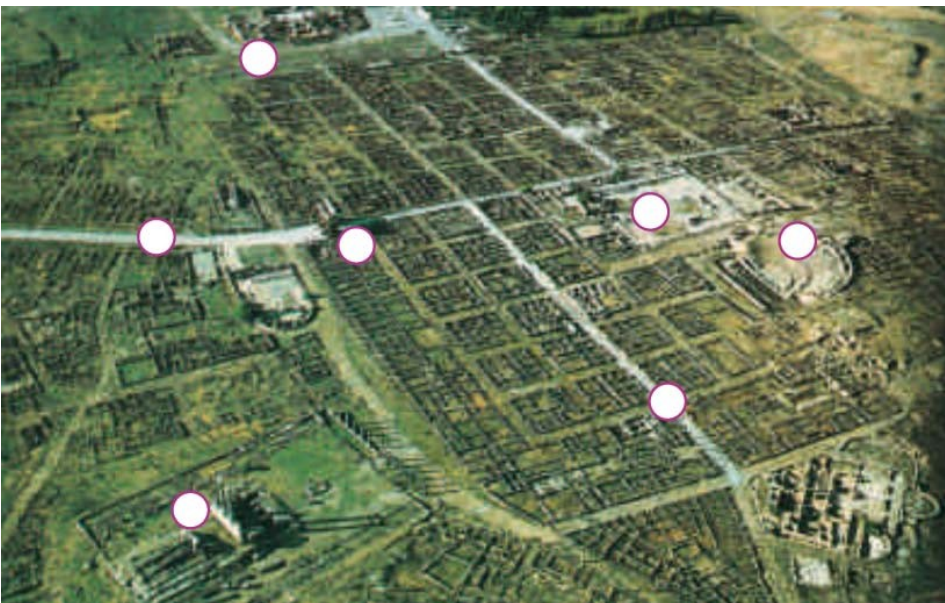
Anníbal

Espàrtac

Cèsar

August

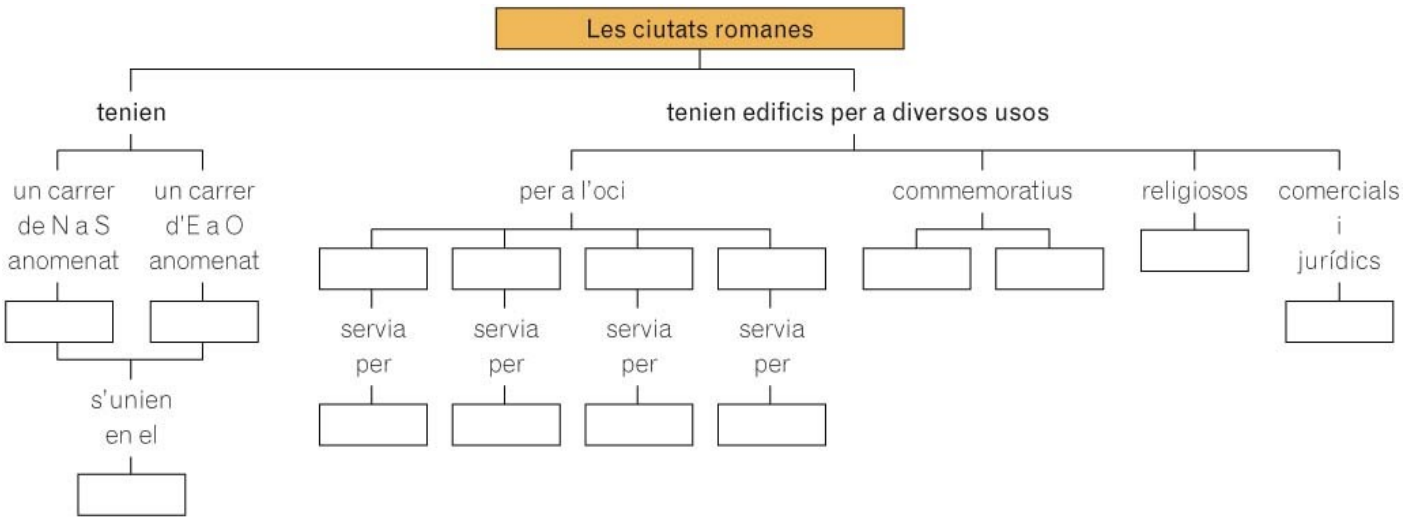
- Amb quins problemes s'enfrontava l'Imperi romà en el segle III?
- Per què l'Imperi es va dividir en dos?
- Quin any es va produir el final de l'Imperi romà d'Occident?
- Què va passar en l'Imperi romà d'Orient?

Defineix els termes i decideix on aniran les lletres dins els cercles de la foto.

- a) *Cardo*.
- b) *Decumanus*.
- c) Fòrum.
- d) Temple.
- e) Arc de triomf.
- f) Teatre.
- g) Termes.

Completa el mapa de conceptes sobre les ciutats romanes.

Hispània romana.

- Quan els romans van arribar a la Península, aquesta estava dominada per dues cultures.
- Completa el quadre.

	Ibers	Celtes
Societat		
Economia		
Creences		

Cultura		
---------	--	--

- Quan i per què van desembarcar el romans a la península Ibèrica?
- Va ser fàcil la dominació romana de la península Ibèrica? Per què? Quina va ser l'actitud dels pobles ibers?
- Busca informació i redacta unes biografies breus de la vida de Viriat i Sèneca .

Viriat

Sèneca

Completa aquest resum sobre la conquesta romana de la Península.

Al final del segle III aC els ..... i els ..... es van enfrontar per controlar el Mediterrani a les ..... . Els ..... van guanyar la guerra i van començar a ocupar ..... . La conquesta va tenir lloc en ..... fases: en la primera van conquerir la costa ..... i les valls de l' ..... . En la segona fase van ocupar la ..... i es van enfrontar amb pobles com ara els ..... i els ..... . En l'última fase van conquerir el ..... .

Els romans van anomenar la Península ..... i la van dividir en ..... . Al final del segle III les províncies eren: ....., ..., ..., ... i .....